

MUZEJSKI VJESNIK 4

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić (tehnički
urednik), Miroslav Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 4 — VELJAČA 1981.

GOD. IV.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	Str.
— Zorko Marković: Nekoliko opaski uz »Praistoriju jugo slavenskih zemalja« (I-III)	3
— Franjo Horvatić: Uređivanje spomen parka na »Danici«	6
— Marijan Špoljar: Suvremena koncepcija muzeja i galerija	9
STRUČNI ČLANCI	
— Zoran Homen: Novo nalazište lasinjske kulture u Bukovju kraj Križevaca	15
— Zoran Homen: Novi nalazi na Kalniku	19
— Marina Šimek: Arheološki lokalitet Varaždin — Brezje. Rezultati rekognosciranja tokom 1980. godine	25
— Zorko Marković: Arheološka iskapanja Muzeja grada Koprivnice 1970 — 1980.	33
— Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — Bibliografija	40
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sjeverozapadnoj Hrvatskoj	49
— Ante E. Brlić: U Međimurju i Varaždinu 1975.	57
— Vlado Srimšek: Križevčanki na trgu	59
— Vladimir Kalšan: Agrarna reforma u Međimurju	65
— Smiljana Petr-Marčec: Zadruga Višnjijć, selo Globočec br. 118 kod Ludbrega	69
— Ljubica Ramušćak: Pokladni običaji u Međimurju	73
— Ljubica Ramušćak: Međimurski sušači sira	77
— Libuše Kašpar: U posjeti Berberima	79
VIJESTI	
— Petar Levar i Mato Dominković: Naše akcije u 1980. godini	87
— Petar Petrićec i Martin Matišin: Vijesti iz Zavičajnog muzeja Virje	88
— Dragutin Feletar: Koprivničkih osam knjiga	89
— Libuše Kašpar: Etnografske izložbe Gradskog muzeja Varaždin i Muzeja Varaždinske Toplice u 1980. godini	91
AKCIJE	
— pripremili Marina Šimek i Miroslav Klemen	95
PRILOG	
— diskusije sa okruglog stola »Suvremena koncepcija muzeja i galerija« održanog u Koprivnici — pripremio Marijan Špoljar	107

konstatacije da je ovo djelo moglo biti, s malo više koordinacije i truda, lišeno ovakvih propusta. U svakom slučaju, dobro će biti u budućnosti obratiti pažnju na ono što misli široki krug arheologa, da bi se izbjegli i sitniji propusti.

Franjo Horvatić, Muzej grada Koprivnice

UREĐIVANJE SPOMEN PARKA NA »DANICI«

U Koprivnici se od 1975. godine intenzivnije počelo razmišljati i raspravljati o dostojnom obilježavanju Spomen parka na »Danici«, gdje je bio osnovan, u proljeće 1941. g. prvi ustaški sabirni logor. Do ukinuća logora, jesen 1942. g. kroz njega je prošlo više od 5600 logoraša, komunista i rodoljuba, sa cijelog tadašnjeg područja »NDH« i zapadne Srbije.

Kod SIZ-e kulture Koprivnica osnovan je i Odbor za uređenje »Danice«, koji je 1977. godine angažirao ing. arh. Lenka Pleštinu iz Zagreba da izradi idejni i provedbeni projekat. Projekat je izrađen i usvojen 1979. godine, kada su otpočeli i radovi. Projekat predviđa dvije etape gradnje. U ovom obrazloženju biti će govora samo o prvoj fazi gradnje koja se uglavnom odnosi samo na restauratorske radove postojećih objekata.

Druga faza gradnje, koja obuhvaća gradnju novih objekata: me-mocentra, objekata za sport i rekreaciju još će izvjesno vrijeme pričekati realizaciju.

Prva faza treba biti dovršena do 4. srpnja 1981. godine, kada slavimo 40. godišnjicu ustanka naroda i narodnosti Jugoslavije. Do tada treba biti postavljena i nova postava razvoja revolucionarnog radničkog pokreta i NOB-a na području općine Koprivnica u novo uređenim muzejskim prostorima.

Prva faza obuhvaća područje od oko 7200 m², na istočnom dijelu spomen parka, neposredno uz postojeću prometnicu. Na tom području nalaze se materijalni ostaci, iz vremena postojanja logora: nastamba logoraša, vodotoranj i zid logora, koji su obrađivani u ovom projektu. Područje 1. faze je dio veće cjeline, (sveukupnog spomen-parka) ali je cjelovito i samo po sebi, pa ovaj mini- kompleks može djelovati i funkcionirati i dok se ne izvede ostatak cijelog područja. Da bi se omogućila realizacija 1. faze potrebno je da se premjesti ulaz u vozni park »Podravke« sa istočne na sjevernu stranu, te da se asfaltni plato nešto smanji.

Zahvatima u okviru 1. faze uređuje se:

- a) unutrašnji prostori: nastamba logoraša se adaptira u Spomen-muzej,

- vodotoranj se sanira, te ostaje vizuelni signum spomenpodručja, odnosno spomen tvorničke arhitekture početkom 20 stoljeća,
- donji dio se adaptira u izložbeno-prodajni radni odjel.

b) vanjski prostor:

- staza žrtava fašizma, između postojećeg zida logora i skulpturalnog motiva sa spomen-pločama na kojima su imena logoraša,
- ulazni plato u spomen-područje,
- trg pred spomen muzejom i prostor prema vodotoranju,
- park sa obnovljenom šetnicom.

Objekat koji se danas uređuje u spomen-muzej, bio je do uspostave logora 1941. konjušnica tvorničkog kompleksa. Vođeni zločinačkom inspiracijom, ustaše su u ovaj i susjedne objekte trpali na stotine ljudi, od kojih su mnogi bili ubijeni. Prikaz tog terora biti će prikazan nizom dokumenata, zapisa i fotografija. Uz to će biti prikazani događaji iz NOB-e ovog kraja, kao i stanje u predratnom revolucionarnom pokretu i dolazak Tita 1927—28. godine na radničku »Danicu«. Time ovaj prostor ima dokumentarno spomenički karakter, a njegova je namjena da bude svjedočanstvo i informacija novim naraštajima.

Spomen-muzej: Adaptacija zgrade nastambe logoraša u spomen-muzej rađena je tako da se očuva karakter tog objekta. Izvana je sačuvan autentičan izgled.

Do bombardiranja 1943. godine objekat se nalazi u nizu od tri povezane zgrade, kada su druge dvije porušene i uklonjene. Time je naš objekat dobio južnu fasadu, koja je praktički bila pregradni zid među objektima. Budući da funkcionalno odgovara da se s južne strane postavi ulaz u spomen-muzej, na južnom se, inače praznom pročelju, oblikuje skulpturalni ulazni portal. U samom objektu, osim uspostave stepeništa, ništa se ne mijenja u rasporedu prostora. Da se dobiju novi uporabni prostori koristi se prilično prostorno potkrovlje. U ulaznom prostoru sa skulpturalno oblikovanim stepeništem i par natpisa nalazi se jedino granitni monolit koji ima simboličko značenje. Najmanji prostor je korišten za pohranu garderobe, komande instalacije rasvjete i boračak čuvara. U tri izložbena prostora u prizemlju postaviti će se eksponati sa temama:

1. logor Danica 1941—42.,
2. radnički pokret i društveno politička zbivanja prije rata,
3. kulturna klima u vrijeme između dva rata.

Izložbeni materijal će se postaviti:

- a) u slobodnom aranžmanu po zidovima,
- b) na skulpturalno oblikovanim elementima u prostoru.

U izložbenom prostoru posvećenom logoru »Danica« središnji prostor je izdubljen, sa klupama unaokolo, čime se želio donekle postići i komemorativni ugođaj. Također je u ovom prostoru moguće okupiti manju grupu ljudi za određena događanja. Prostor na katu je namijenjen eksponatima tematski vezanim za NOB. Bočne galerije bi se koristile: južna za izložbu reprodukcija crteža Z. Price iz mape »Danica« i sjeverna na mali radni prostor za posjetioce spomen-muzeja. Središnja muzejska dvorana, pored osnovne, može imati i druge namjene: privremene izložbe, skupovi kraćeg trajanja za do 70 ljudi, projekcije i sl.

Da bi izložbeni materijal bio što preglednije i slikovitije ekspoziran, predlaže se izrada fotomaterijala u nekoliko tonova koji bi se odnosili na određene sadržaje, vremena ili teme. Ponegdje se predlaže, da se pored izložbenog autentičnog dokumenta, postavi i uvećani dio koji je od važnosti da se istakne. Unutrašnji prostor vodotornja se koristi kao pomoćni radni prostor. U samom prizemlju je izložbeno-prodajni prostor raznog materijala u vezi s »Danicom« (razglednice, reprodukcije i sl.). U prostoru 1. kata vjerojatno postoji mogućnost za dva radna mjesta i pohranu raznog materijala izložbeno-prodajnog karaktera. Vanjski prostori imaju memorijalno značenje (staza žrtava fašizma) funkcionalno (okupljanje i uvod u ostale prostore spomen područja-trg), te odmor i šetnja (park sa šetnicama).

TROŠKOVNIK UREĐENJA »DANICE«

Prihodi:

SIZ kulture KCA — 1976, 1977, 1978, 1979. i	
1980. godine	2,775.000,00 din.
RSIZ — kulture	240.000,00 din.
	3,015.000,00 din.

Rashodi:

— prikuplj. podataka, fotograf. i dr. mat. trošk.	15.000,00
— idejno rješenje L. Pleština	81.395,35
— izvedbeni projekat L. Pleština	232.558,10
— izved. projekt. rasvjeta i kanaliz.	46.975,95
— građevinski radovi Temelj	2.984.060,00
— zgrada— dod. radovi, struja i ost. trošk.	2.202.000,00
— toranj građ. radovi, grobobran	1.810.800,00
— zid stari i novi građ. radovi	911.000,00
— hortikultura i parkovne površine	1.702.000,00
Sveukupni rashodi:	9.985.789,40